

**Uchwała Nr .....  
Rady Miasta Lublin**

z dnia ..... 2018 r.

**w sprawie wyrażenia zgody na wzniesienie na terenie Miasta Lublin  
pomnika upamiętniającego postać ks. Idziego Radziszewskiego**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 13 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2017 r. poz. 1875, z późn. zm.) w związku z § 9 uchwały nr 775/XXXI/2013 Rady Miasta Lublin z dnia 23 maja 2013 r. w sprawie zasad wnoszenia pomników na terenie Miasta Lublin (Dz. Urz. Woj. Lubelskiego z 2013 r. poz. 2925) - Rada Miasta Lublin uchwala, co następuje:

**§ 1**

Wyraża się zgodę na wzniesienie na terenie Miasta Lublin pomnika upamiętniającego postać ks. Idziego Radziszewskiego.

**§ 2**

Lokalizację pomnika, jego formę oraz treść inskrypcji przedstawiają załączniki nr 1-3 do niniejszej uchwały.

**§ 3**

Budowa pomnika zostanie sfinansowana ze środków Fundacji Rozwoju Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II.

**§ 4**

Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Lublin.

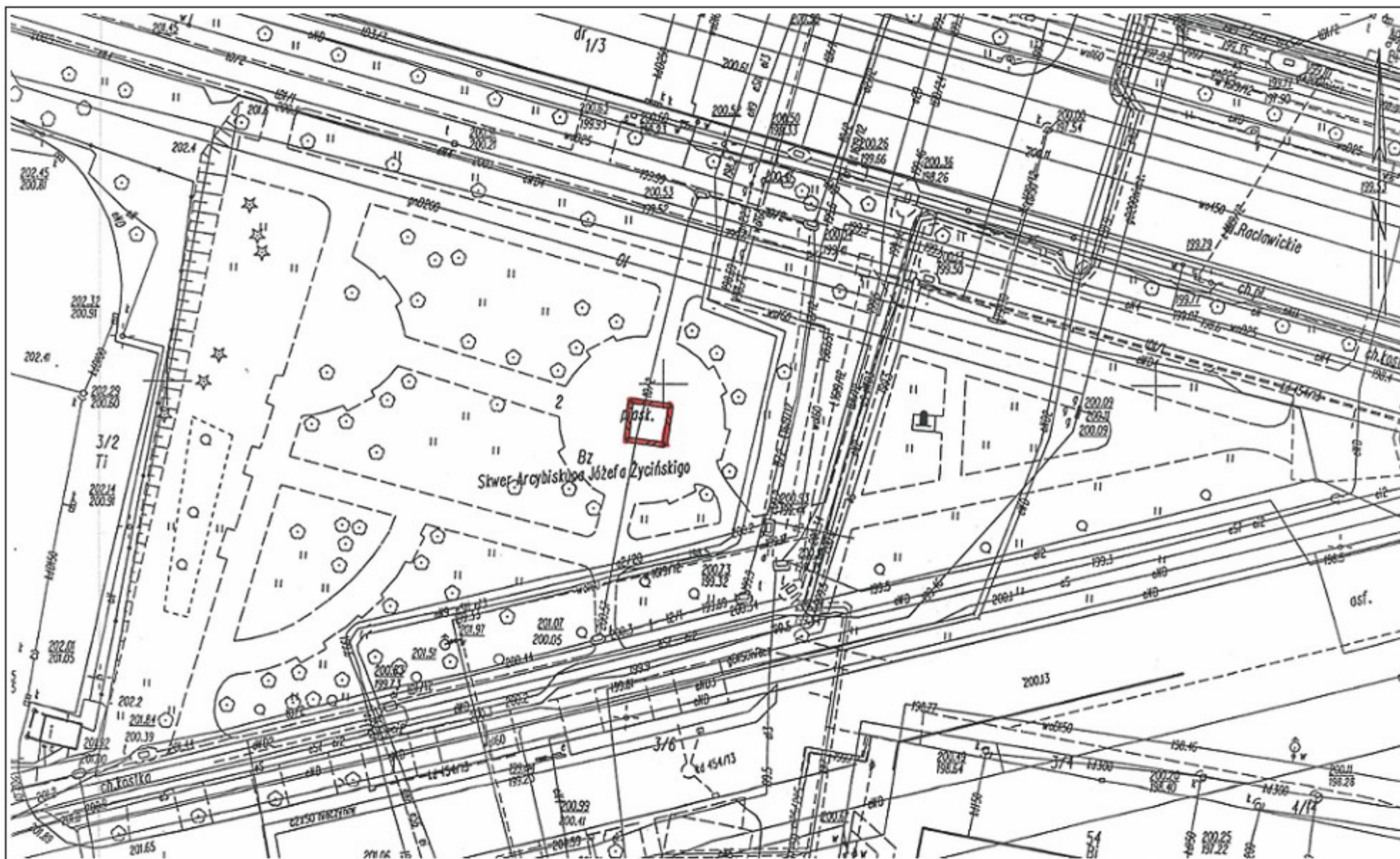
**§ 5**

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Miasta Lublin

**Piotr Kowalczyk**

 - MIEJSCE BUDOWY POMNIKA



## FORMA POMNIKA



## **TREŚĆ INSKRYPCJI**

Po prawej ręce postaci:

Ks. Idzi Radziszewski 1871-1922

Po lewej ręce postaci:

Założyciel i pierwszy Rektor Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego  
w latach 1918-1922

## **UZASADNIENIE**

Z wnioskiem o podjęcie uchwały w sprawie wyrażenia zgody na wzniesienie na terenie miasta Lublin pomnika upamiętniającego postać ks. Idziego Radziszewskiego, wystąpił Rektor Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II (kopia wniosku w załączeniu). Wniosek zasługuje w pełni na uwzględnienie. Szczegółowy życiorys ks. Idziego Radziszewskiego załączony do ww. wniosku przedkładam wraz z niniejszym uzasadnieniem.



**REKTOR**  
**KATOLICKIEGO UNIWERSYTETU LUBELSKIEGO JANA PAWŁA II**

Znak: ROP-016-64/18

Lublin, 7 maja 2018 r.

**Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II**  
reprezentowany przez:  
ks. prof. dr. hab. Antoniego Dębińskiego - Rektora KUL

Urząd Miasta Lublin Biuro Obsługi Mieszkańców pl. Króla Władysława Łokietka 1 WPLYNEŁO	
Dnia	08. 05. 2018
DK-4916622	
L.Dz. ....	Zal. (74)

**Przewodniczący Rady Miasta Lublin**  
**Piotr Kowalczyk**

Do wiadomości:  
**Prezydent Miasta Lublin - dr Krzysztof Żuk**

**WNIOSEK**  
**dotyczący podjęcia przez Radę Miasta Lublin uchwały w sprawie wyrażenia zgody**  
**na wzniesienie na terenie Miasta Lublin pomnika upamiętniającego**  
**postać ks. Idziego Radziszewskiego**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 13 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1875 z późn. zm.) w związku z § 3, § 7 i § 8 uchwały nr 775/XXXI/2013 Rady Miasta Lublin z dnia 23 maja 2013 r. w sprawie zasad wznoszenia pomników na terenie Miasta Lublin, w imieniu Społeczności Akademickiej Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II niniejszym wnoszę o podjęcie przez Radę Miasta Lublin uchwały w sprawie wyrażenia zgody na wzniesienie na terenie Miasta Lublin pomnika upamiętniającego postać ks. Idziego Radziszewskiego, założyciela i pierwszego Rektora KUL.

**UZASADNIENIE**

W dniu 10 marca 2016 r. została podjęta przez Radę Miasta Lublin uchwała w sprawie zamiaru wzniesienia pomnika ks. Idziego Radziszewskiego (uchwała nr 412/XVI/2016), w której Rada Miasta Lublin wyraża zamiar wzniesienia na Skwerze abp Józefa Życińskiego w Lublinie. Integralną częścią uchwały jest załącznik nr 1 zawierający mapę z lokalizacją pomnika. W związku z ustaleniem formy i treści pomnika ks. Idziego Radziszewskiego wnoszę o podjęcie



uchwały w powyższym zakresie, której projekt przekazuję w załączeniu.

Pomnik zostanie sfinansowany ze środków zebranych z inicjatywy społecznej przez Fundację Rozwoju Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II, w związku z czym wnioskuję o zmianę sposobu finansowania budowy pomnika poprzez odpowiedni zapis w proponowanej uchwale, tj. „Budowa pomnika zostanie sfinansowana ze środków Fundacji Rozwoju Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II.” zamiast zapisu przyjętego w uchwale nr 412/XVI/2016, który brzmiał następująco: „Budowa pomnika zostanie sfinansowana ze środków Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II.

Forma pomnika obejmuje model figury ks. Idziego Radziszewskiego, która zostanie wykonana z brązu. Figura zostanie osadzona na postumencie z kamienia (czerwony granit) o wymiarach h 100 cm x 100 cm x 100 cm, z napisami wykutymi w granicie.

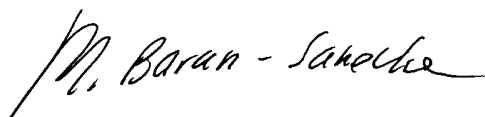
REKTOR  
Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego  
Jana Pawła II  
*ks. prof. dr hab. Antoni Dępiński*

Osoby uprawnione do reprezentowania inicjatorów projektu:

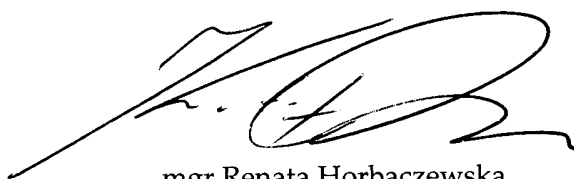
prof. dr Leszek Mądzik



mgr Małgorzata Baran-Sanocka



dr Krzysztof Przylicki



mgr Renata Horbaczewska



Załączniki:

1. Projekt uchwały w sprawie wyrażenia zgody na wzniesienie na terenie Miasta Lublin pomnika upamiętniającego postać ks. Idziego Radziszewskiego;
2. Zarządzenie Rektora KUL z dnia 12 lutego 2018 r. w sprawie zmiany składu zespołu ds. opracowania i realizacji inicjatywy budowy pomnika ks. Idziego Radziszewskiego (Monitor KUL poz. 41);
3. Dane kontaktowe osób upoważnionych do reprezentowania inicjatorów projektu;
4. Szczegółowy życiorys ks. Idziego Radziszewskiego.

## Szczegółowy życiorys księdza Idziego Radziszewskiego

Idzi Benedykt Radziszewski urodził się 1 IV 1871 r. w Bratoszewicach koło Łodzi, a zmarł 22 II 1922 r. w Lublinie. Był kapłanem diecezji włocławskiej, filozofem religii, psychologiem, ostatnim rektorem Cesarskiej Rzymskokatolickiej Akademii Duchownej w Petersburgu i pierwszym rektorem Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego.

Po ukończeniu Gimnazjum Filologicznego w Płocku w 1889 r. wstąpił do Seminarium Duchownego we Włocławku. Dzięki nieprzeciętnym walorom umysłu i charakteru został wysłany w 1893 r. na dalsze studia do Akademii Duchownej w Petersburgu. W 1896 r. przyjął święcenia kapłańskie z rąk bpa Albina Symona – ówczesnego rektora Akademii, a rok później uzyskał tytuł magistra teologii z zakresu egzegezy.

Pierwszą placówką duszpasterską ks. Radziszewskiego był parafia św. Mikołaja w Kaliszu, gdzie przez kilka miesięcy w 1897 r. pełnił funkcję wikarego. Dał się poznać szczególnie jako duszpasterz młodzieży, którą nielegalnie doksztcał w zakresie filozofii. W 1898 r. udał się do Leuven (Leuven) w Belgii, gdzie podjął studia filozoficzne na tamtejszym Uniwersytecie Katolickim i doktoryzował się (1900) na podstawie rozprawy opracowanej pod kierunkiem ks. prof. Dezyderego Merciera pt. *De ideae religionis genesi in evolutionismo Darvino-Spenceriano*. Następnie przez rok przebywał w Londynie, Oksfordzie, Cambridge w celu naukowego poszerzenia horyzontów, zdobycia dodatkowych kwalifikacji oraz zapoznania się z funkcjonowaniem uczelni wyższych.

Po powrocie z Belgii powierzono mu funkcję profesora filozofii i pedagogiki, a także wicerektora w Diecezjalnym Seminarium Duchownym we Włocławku (1901-1905). W kilka lat później został rektorem tego Seminarium (1908-1914). Podejmował również dodatkowe podróże zagraniczne w celach naukowych, m.in. do Paryża (1905/06) oraz do różnych miast w Belgii, Niemczech, Austrii i Szwajcarii (1907/08). W 1911 r. został mianowany prałatem domowym papieża, a w 1912 r. uhonorowany tytułem kanonika kapituły katedralnej we Włocławku. W 1909 r. z jego inicjatywy i we współpracy z ks. Antonim Szymańskim powstał we Włocławku miesięcznik „Ateneum Kapłańskie”.

W marcu 1914 r. ks. Radziszewski wyjechał do Petersburga, gdzie został profesorem filozofii i rektorem tamtejszej Akademii Duchownej. W celu podniesienia poziomu nauczania wprowadził podział na sekcje – teologiczną i prawa kanonicznego, a także zwiększył liczbę katedr oraz wprowadził obowiązek publicznej obrony tez uprzednio przygotowanych przez studentów. Od 1916 r. kierował Wyższymi Kursami Polskimi w Piotrogradzie, zorganizowanymi przez Towarzystwo Miłośników Historii i Literatury Polskiej.

Po rewolucji lutowej w Rosji ks. I. Radziszewski przedstawił ideę założenia katolickiej uczelni w Polsce, a w lutym 1918 r. zawiązał w Piotrogradzie Komitet Organizacyjny Uniwersytetu i wspólnie z nim zdecydował o lokalizacji nowego uniwersytetu w Lublinie. Uznał, że jako nowa placówka naukowo-dydaktyczna powinien on czerpać z tradycji m.in. Akademii Zamojskiej. Lublin jako miasto na granicy kultur i



religii mógł stać się zapleczem intelektualnym dla odradzającego się państwa polskiego oraz oddziaływać na sąsiednie regiony nieposiadające tradycji naukowych. Co istotne dla prowadzenia pracy wychowawczej, Lublin jako niewielkie miasto dawał studentom możliwość spokojnej i systematycznej pracy, niczym Oksford czy Cambridge. Ks. Radziszewski rozpoczął pozyskiwanie kadry nauczającej spośród pracowników Akademii Duchownej (zagrożonej zniszczeniem przez bolszewików) i Wyższych Kursów Polskich w Piotrogradzie. Przygotował również projekt statutu uniwersyteckiego i szczegółowych przepisów oraz rozpoczął gromadzenie księgozbioru jako załączka przyszłej biblioteki. W czerwcu 1918 r. Komitet przeniósł się do kraju. Inicjatywę założenia uniwersytetu katolickiego zaakceptował i powołał tę instytucję w dniu 27 VII 1918 r. Episkopat Królestwa Polskiego.

Biskupi udzielili ks. Radziszewskiemu pełnomocnictwa do prowadzenia dalszej działalności organizacyjnej, mianując go rektorem nowo powstałej Uczelni. Po uzyskaniu aprobaty Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego 6 września 1918 r. zorganizował on 4 wydziały: Teologiczny, Prawa Kanonicznego i Nauk Moralnych, Prawa i Nauk Społeczno-Ekonomicznych oraz Nauk Humanistycznych. Inauguracja pierwszego roku akademickiego odbyła się 8 XII 1918 r. w tymczasowej siedzibie Uniwersytetu w Seminarium Duchownym w Lublinie. Dopiero po wielu staraniach, dzięki życzliwości naczelnika państwa - Józefa Piłsudskiego, uzyskano gmach będący niegdyś klasztorem dominikanów obserwantów. Po koniecznej adaptacji w styczniu 1922 r. oddano do użytku wyremontowaną część wschodnią i wkrótce uroczyście przeniesiono Uczelnię do nowej siedziby, służącej do dzisiaj.

Działalność naukowa ks. Radziszewskiego to liczne rozprawy, artykuły, hasła do *Encyklopedii kościelnej*, recenzje, sprawozdania ze zjazdów ożywiających ruch neotomistyczny w środowisku polskiej inteligencji zarówno duchownej, jak i świeckiej. Chcąc ukazać dorobek polskiej filozofii i uchronić ją przed zapomnieniem, opracował polską bibliografię filozoficzną. Jego ważne publikacje to m.in.: *Odrodzenie filozofii scholastycznej*, *Wszechnica Katolicka w Lowanium*, *Teologia a nauki przyrodnicze*, *Geneza religii w świetle nauki i filozofii*, *Credo nowożytnego fizjologa*. Ks. Radziszewski był członkiem Komisji Historii Filozofii Polskiej Akademii Umiejętności, Polskiego Towarzystwa Filozoficznego we Lwowie, Towarzystwa Psychologicznego w Warszawie, Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Poznaniu, a także Rzymskiej Akademii św. Tomasza.

W pamięci współczesnych ks. I. Radziszewski pozostał jako człowiek i kapłan o nieprzeciętnych walorach duchowych. Odznaczał się szczególnym nabożeństwem do Najświętszego Serca Jezusowego i zaufaniem do Bożej Opatrzności. Miał dar przekonywania i umiejętność nawiązywania kontaktu z ludźmi. Ogromnie zaangażowany w pracę dla Kościoła i Ojczyzny, pojmował ją jako służbę, a nie okazję do wzbogacenia się (jego własność stanowiły jedynie przedmioty codziennego użytku). Cieszył się nieprzeciętnym szacunkiem wśród młodzieży akademickiej, która go ceniła za zainteresowanie jej sprawami i wspieranie we wszelkich potrzebach duchowych i materialnych, za tolerancję dla osób reprezentujących inne wyznanie lub poglądy.

Spoczął na cmentarzu przy ul. Lipowej w Lublinie w dniu 25 II 1922 r. Zgromadzeni nad jego mogiłą ślubowali kontynuowanie rozpoczętego przez niego dzieła i dochowanie wierności idei uniwersytetu katolickiego.

## Bibliografia do biogramu ks. Idziego Radziszewskiego

Archiwum Uniwersyteckie KUL, Referat Personalny, Akta osobowe pracowników, Radziszewski Idzi Benedykt ks., 1918-1922, sygn. A-38.

Karolewicz Grażyna, Radziszewski Idzi Benedykt, w: Nauczyciele akademicy Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego w okresie międzywojennym. Cz. 2, Biogramy, Lublin 1994, s. 188-190.

Karolewicz Grażyna, Ksiądz Idzi Benedykt Radziszewski 1871 – 1922, Lublin 1998

Karolewicz Grażyna, Mistrzowie we wspomnieniach swoich uczniów. Kartka z dziejów Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, Lublin 2001.

Katolicki Uniwersytet Lubelski we wspomnieniach pierwszych studentów z lat 1918–1925, wyd. G. Karolewicz, Lublin 1978.

Krajewski Radosław, Radziszewski Idzi, w: Encyklopedia katolicka, Tom XVI, Lublin 2012, s. 1126-1128.

Nowodworski Witold, Bibliografia prac ks. Idziego Radziszewskiego oraz artykułów i fragmentów prac o nim, „Zeszyty Naukowe KUL”, 5, 1962 nr 2, s. 131 – 135.

Radziszewski Idzi Benedykt, w: Słownik biograficzny miasta Lublina, t. 1, pod. red. Tadeusza Radzika, Lublin 1993.

Stanowski Adam, Spis wykładowców 1918-1939, w: Księga Jubileuszowa 50 - lecia KUL, pod. red. M. Rechowicza, Lublin 1969, s. 105.

Wojtkowski Andrzej, Katolicki Uniwersytet Lubelski 1918-1944, w: Księga Jubileuszowa 50 - lecia KUL, pod. red. M. Rechowicza, Lublin 1969, s. 21- 55.